

Szkolna lista tematów
do części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego
w sesji wiosennej w roku szkolnym 2008/2009
w Zespole Szkół Zawodowych w Wieliczce.

LITERATURA

1. Motyw domu rodzinnego. Jaki obraz domu i sposobu mówienia o nim utrwaliła literatura? Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
2. Obecność świata nadprzyrodzonego w utworach romantycznych. Problem omów na wybranych przykładach.
3. Bohater powieści Stefana Żeromskiego na tle wzorców romantycznych i pozytywistycznych. Omów temat na wybranych przykładach.
4. Wizerunki kochanków w literaturze. Scharakteryzuj sposoby kreowania takich bohaterów w utworach z różnych epok.
5. Przedstaw średniowieczne i baśniowe motywy w literaturze fantasy (np. J. R. R. Tolkien, T. Pratchett, A. Sapkowski).
6. Omów różne oblicza rewolucji w literaturze polskiej na wybranych przykładach.
7. Programy i manifesty poetyckie. Przedstaw i porównaj, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
8. Refleksja filozoficzna w poezji Wisławy Szymborskiej. Omów temat, odwołując się do wybranych tekstów poetyckich.
9. Motyw labiryntu w literaturze. Problem omów na wybranych przykładach.
10. Motywy oniryczne w literaturze polskiej. Omów, jak twórcy wykorzystywali motyw snu w swoich dziełach.
11. Salon i ulica w literaturze. Omów temat na wybranych przykładach.
12. Kobiety o miłości - od Safony do Szymborskiej. Na podstawie analizy wybranych utworów - scharakteryzuj sposoby i specyfikę ujęcia motywu w twórczości poetek.
13. Dziecko w obliczu Holocaustu. Problem omów na wybranych dziełach literackich.
14. Orient jako inspiracja pisarzy różnych epok. Zanalizuj różne sposoby funkcjonowania tego motywu w literaturze.
15. Literackie powroty do krainy lat dzieciństwa. Omów zagadnienie odwołując się do poezji i prozy XIX i XX wieku.
16. Dokument i parabola jako dwa sposoby mówienia o współczesności. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literackich.
17. Komizm w literaturze dawnej (do XVIII wieku). Problem omów na dowolnie wybranych utworach.
18. Despotyczny władca jako bohater literacki. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
19. Nieśmiertelni bohaterowie Szekspira. Wyjaśnij na wybranych przykładach na czym polega fenomen wiecznej aktualności jego dramatów.
20. Dzieło literackie widziane na tle prekursorów lub poprzedników. Omów problem, odwołując się do trzech wybranych przykładów.
21. Motyw buntu w literaturze. Na wybranych przykładach zanalizuj źródło i sens buntowniczej postawy wybranych (3-4) bohaterów.

22. Sposoby literackiej kreacji wizerunku dziecka. Omów zagadnienie w oparciu o dzieła różnych epok.
23. Katastroficzne wizje świata, człowieka i jego losu. Omów problem na wybranych przykładach literackich.
24. Obraz wesela w literaturze. Omów na wybranych przykładach różne ujęcia tego motywu.
25. Różne koncepcje Boga i człowieka w literaturze wybranych epok. Wskaż wzajemne relacje na przykładzie 2-3 epok.
26. Kostium historyczny jako sposób na przedstawienie aktualnych wydarzeń. Omów zjawisko na wybranych przykładach literackich.
27. Człowiek w teatrze świata. Jak filozofia kształtuje wyobrażenia twórców literatury o miejscu człowieka w świecie. Odwołaj się do wybranych przykładów.
28. Motto i tytuł jako klucz do interpretacji utworu. Zanalizuj zagadnienie na wybranych przykładach literackich.
29. Przedstaw różne koncepcje XIX wiecznego patriotyzmu, odwołując się do postaw wybranych bohaterów literackich.
30. Ostatnia scena jako klucz do interpretacji utworu. Zanalizuj zagadnienie na wybranych przykładach literackich.
31. Subiektywne postrzeganie rzeczywistości – autobiografizm w literaturze. Na 3-4 wybranych przykładach przedstaw autorskie widzenie XX wiecznej rzeczywistości.
32. Motywy antyczne i ich funkcja w twórczości wybranych poetów. Zanalizuj problem odwołując się do wybranych przykładów.
33. Sposób wykorzystania wyobrażeń i motywów ludowych w twórczości wybranych autorów. Omów zagadnienie na 3-4 przykładach.
34. Kostium, maska, przebranie. Zanalizuj postawy bohaterów literackich ukrywających swoją tożsamość.
35. Konflikt pokoleń w literaturze XIX i XX wieku. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów.
36. Obraz Żydów w literaturze. W jakim stopniu historia i stosunki narodowościowe kształtowały wyobrażenia o narodzie żydowskim. Omów problem na wybranych przykładach literackich.
37. Rola literatury w popularyzowaniu myśli filozoficznej. Na wybranych przykładach przedstaw światopogląd autorów i ich bohaterów wsparty na określonej doktrynie filozoficznej.
38. Kostium mitologiczny i historyczny w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
39. Radość i cierpienie – dwa źródła życia i dwa tematy twórczości artystycznej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literackich.
40. Człowiek współczesny w świecie zagrożeń i degradacji wartości. Omów problem na wybranych przykładach z literatury XX wieku.
41. Realizm czy deformacja. Dwa sposoby przedstawiania świata. Odwołaj się do wybranych przykładów literatury XX-lecia międzywojennego.
42. Rola groteski w kreowaniu wizji świata i człowieka. Rozważ problem, sięgając do wybranych tekstów.
43. Portret Sarmaty w literaturze XVIII i XIX wieku. Odwołaj się do 4 przykładów literackich.
44. Ironia i groteska jako sposoby obrony człowieka przed niepokojami egzystencjalnymi. Omów zagadnienie na dwóch wybranych dramatach współczesnych.
45. Wizerunek kobiety w literaturze pozytywizmu. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.

46. Metamorfoza jako istotny etap w dziejach wybranych bohaterów. Przedstaw temat odwołując się do wybranych tekstów literackich.
47. Mit dzieciństwa i „małej ojczyzny”. Omów temat na wybranych przykładach literackich.
48. Różnorodne postawy wobec zagłady narodu żydowskiego w czasie II wojny światowej. Omów problem na przykładzie wybranych utworów literackich.
49. Dom i rodzina jako wartości - motyw powracający w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
50. Motyw pracy jako konieczności życiowej i źródła satysfakcji w literaturze polskiej. Omów temat na wybranych przykładach literackich.
51. Inspiracje mitologiczne w literaturze różnych epok. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literackich.
52. Czy pisarze powinni oceniać aktualną problematykę polityczną? Rozwiąż problem odwołując się do wybranych utworów literackich.
53. Powieść tradycyjna a powieść współczesna. Omów różnice na dowolnie wybranych przykładach.
54. Dwie wizje życia w literaturze: człowiek w świecie przyrody i człowiek w świecie cywilizacji. Omów na podstawie wybranych tekstów literackich.
55. Różne oblicza samotności w literaturze polskiej i obcej. Omów temat na wybranych przykładach.
56. Z pomocą jakich środków pisarze przedrozbiorowej literatury próbowali kształtować morale i polityczne postawy Polaków? Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
57. Wojna – czas upadku i wielkości człowieka. zilustruj tezę przykładami z poezji i prozy współczesnej.
58. Historia narodu polskiego jako źródło inspiracji dla twórców różnych epok. Omów problem na wybranych przykładach z literatury i sztuki.
59. Tatry jako źródło inspiracji w twórczości Młodej Polski. Omów problem na wybranych przykładach literackich.
60. Buntownicy i naprawiacze świata jako bohaterowie literaccy różnych epok. Omów problem na wybranych przykładach.
61. Dramat jednostki wpisanej w koło historii XX wieku. Rozwiąż problem na podstawie wybranych utworów literackich.
62. Świat postaci Szekspira. Typy, charaktery czy złożone osobowości. Omów problem, odwołując się do kilku przykładów.
63. Różnorodny sens cierpienia w życiu człowieka. Rozwiń problem na wybranych przykładach literatury polskiej i obcej.
64. Obóz metaforą ustroju totalitarnego. Przedstaw różne wizje nazizmu i komunizmu w literaturze.
65. Parabola jako sposób mówienia o rzeczywistości i człowieku. Omów zagadnienie, przywołując wybrane teksty literackie.
66. Literackie powroty do motywów mitologicznych i biblijnych. Rozważ zagadnienie na wybranych przykładach utworów XX wieku.
67. Twórcza i destrukcyjna siła miłości w życiu człowieka. Omów problem na wybranych przykładach losy bohaterów literackich.
68. Literackie utopie wyrazem marzeń człowieka o idealnym systemie życia społecznego. Omów problem na wybranych przykładach.
69. Patriotyzm Polaków - mit czy cecha narodowa? Uzasadnij swój sąd, odwołując się do wybranych przykładów literackich z różnych epok.
70. Dramatyczne spotkanie człowieka z rzeczywistością. Rozważ temat na przykładach wybranych utworów literatury współczesnej.

71. Bohater i antybohater w dziejach literatury. Rozwiń temat na podstawie wybranych utworów literackich.
72. Topos „wsi spokojnej, wsi wesołej” w literaturze staropolskiej. Odwołaj się do wybranych utworów.
73. W jakim stopniu biografia kształtuje twórczość pisarzy? Zanalizuj problem, przywołując wybrane przykłady literackie.
74. Trudne zwycięstwa, gorzkie klęski. Omów drogi życiowe wybranych bohaterów literackich.
75. Życie podobnie jak proces, można wygrać lub przegrać. Omów kreacje literackie, które ucieleśniają te możliwości.
76. Dyskusje i polemiki, waśnie i kłótnie. Wskaż, jakie pełnią funkcje w utworach literackich różnych epok.
77. Bóg w liryce Kochanowskiego, Szarzyńskiego i Karpińskiego. Omów funkcjonowanie motywu odwołując się do wybranych przykładów.
78. Motyw matki i różne sposoby jego realizacji w literaturze polskiej. Omów temat na wybranych przykładach literackich.
79. Motywy baśniowe w literaturze różnych epok. Omów ich funkcje w wybranych przykładach.
80. Wędrowiec, pielgrzym, uciekinier. Przedstaw i porównaj realizację toposu homo viator w tekstach literackich różnych epok.
81. Jak bawili się bohaterowie literaccy różnych epok? Porównaj ich rozrywki w oparciu o wybrane utwory.
82. Obrzędy i obyczaje ludowe w literaturze. Omów sposoby ich przedstawiania i funkcje w wybranych utworach różnych epok.

ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

83. Zjawiska paranormalne, surrealizm i oniryzm w literaturze i sztuce. Omów temat na wybranych przykładach.
84. Analizując wybrane przykłady, przedstaw symbolikę kolorów w literaturze i innych dziedzinach sztuki.
85. Sceny batalistyczne w literaturze, malarstwie i filmie. Przedstaw i porównaj sposoby ich prezentacji.
86. Parodia rzeczywistości PRL w literaturze i filmie. Omów problem odwołując się do wybranych przykładów.
87. Powstanie Warszawskie w literaturze i filmie. Przedstaw i porównaj ze sobą sposoby prezentacji tego tematu.
88. Alegorie i symbole narodowe w sztuce oraz literaturze polskiej. Omów zagadnienie w oparciu o wybrane przykłady.
89. Filmy Andrzeja Wajdy jako interpretacja dzieł literatury polskiej. Omów wybrane przykłady.
90. Odwieczna walka dobra ze złem. W jaki sposób została przedstawiona w literaturze i malarstwie wybranych przez Ciebie epok.
91. Miejsce Szekspira we współczesnej kulturze. Odwołaj się do wybranych ekranizacji dzieł dramatycznych i omów sposób ich adaptacji.
92. Motyw tańca w literaturze i malarstwie. Omów problem na wybranych przykładach.
93. Ideał urody kobiecej dwóch różnych epok w literaturze i malarstwie. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.

94. Od Adama do Batmana. Omów różnorodne kreacje mężczyzn w literaturze i innych tekstach kultury.
95. Od 'Zielonego Balonika' do kabaretu współczesnego - stare i nowe oblicze polskiego kabaretu. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
96. Motyw pojedynku w literaturze i sztuce. Przedstaw jego funkcjonowanie, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
97. Strój i fryzura jako komunikat kulturowy. Omów zjawisko na wybranych przykładach z literatury, sztuki i filmu.
98. Szaleństwo w kulturze. Portrety szaleńców i stosunek do nich - odwołaj się do wybranych przykładów literackich, malarskich i filmowych.
99. Rekwizyt i jego funkcje w literaturze i innych sztukach. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
100. Uczta jako temat literacki i malarski. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
101. Obraz dziecka w literaturze i sztukach plastycznych. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
102. Baśniowe światy w poezji B. Leśmiana i sztuce młodopolskiej. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przez siebie dzieł literackich i malarskich.
103. Różne wyobrażenia Boga w literaturze i malarstwie. Omów zagadnienie przywołując materiał literacki i malarski z wybranych epok
104. Literatura jako inspiracja dla twórców dzieł muzycznych. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
105. Odtwórcza czy twórcza rola reżysera ekranizacji dzieła literackiego. Zanalizuj problem na wybranym przykładzie filmu powstałego na podstawie utworu literackiego.
106. Impresjonistyczne pejzaże i nastroje w literaturze i malarstwie. Omów na wybranych przykładach zjawisko syntezy sztuk.
107. Motyw Sądu Ostatecznego w literaturze i malarstwie. Omów zagadnienie na przykładach zaczerpniętych z 3 epok.
108. Wizerunek kobiety w literaturze i malarstwie. Na 3 wybranych przykładach wykaż związek między duchem czasu, a ideałem kobiety, który dana epoka prezentuje.
109. Symbol jako klucz do odczytania dzieła. Omów problem na kilku wybranych przykładach literatury i malarstwa.
110. Realizm w malarstwie i literaturze. W jakim stopniu artyści i pisarze oddają prawdę o rzeczywistości. Omów problem na wybranych przykładach.
111. Jaką wizję historii Polski prezentowali w malarstwie i literaturze twórcy wybranych epok. Omów na 2-3 przykładach.
112. Kobiety święte i demoniczne. Na wybranych przykładach przedstaw wielkie kreacje bohaterek literackich i filmowych.
113. Różne wyobrażenia Boga w literaturze i malarstwie. Omów problem na 3 przykładach wybranych z różnych epok
114. Dramat czytany, dramat oglądany. Przedstaw 2 wybrane inscenizacje dramatyczne. Omów sposób ich realizacji.
115. Literatura i sztuka wobec ludzkiego cierpienia. Omów na wybranych przykładach.
116. Folklor jako inspiracja twórców w różnych epokach. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
117. W jaki sposób twórcy wykorzystują wyobrażenia i motywy ludowe? Omów zagadnienie odwołując się do wybranych przykładów literackich, malarskich, muzycznych.

118. Porównaj różne wizerunki matki w literaturze i sztukach plastycznych. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
119. Różne oblicza miłości rodzicielskiej. Rozwiń temat na wybranych przykładach z literatury i innych dziedzin sztuki.
120. Topos ogrodu w literaturze i sztuce. Omów zagadnienia na wybranych przykładach z literatury i malarstwa 3 wybranych epok.
121. Różne ujęcia motywu piety w literaturze i sztuce. Odwołaj się do wybranych przykładów z literatury i sztuki.
122. Etos moralny człowieka w sytuacjach ekstremalnych. Odwołaj się do literatury i filmu.
123. Miasto jako przestrzeń kontrastów. Omów problem na wybranych przykładach z literatury i sztuki.
124. Piekło i Raj. Dwie przestrzenie ludzkiego poznania. Odwołaj się do koncepcji literackich, filmowych i malarskich.
125. Różne motywy wędrówki w tekstach kultury. Omów na wybranych przykładach i porównaj.
126. Sarmata na portretach i w literaturze XVII wieku. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach literackich i malarskich.
127. Obraz dworku szlacheckiego w literaturze, filmie i malarstwie. Omów problem na wybranych przykładach.
128. Bogowie, herosi i ludzie w literaturze i rzeźbie. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów.
129. Interpretacja Dekalogu w twórczości filmowej K. Kieślowskiego. Rozważ problem na wybranym materiale filmowym.
130. Czołówka filmu, prolog dramatu, inwokacja w eposie... Porównaj sposoby wprowadzenia widza i czytelnika w tematykę dzieła.
131. Portrety władców utrwalone w literaturze i malarstwie. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów.
132. Motyw pór roku w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Przedstaw na wybranych przykładach.
133. Twój region w polskiej geografii życia literackiego i kulturalnego (zjawiska, grupy, postacie). Przywołaj wybrane przykłady i uzasadnij swój wybór.

JĘZYK

134. Zapożyczenia we współczesnym języku polskim. Zanalizuj problem na wybranych przykładach i oceń zasadność zapożyczeń.
135. Stylizacje językowe w tekstach literackich. Omów problem na wybranych przykładach.
136. Biblijna i mitologiczna frazeologia we współczesnej polszczyźnie. Analiza zgromadzonego materiału.
137. Nazwy wielickich lub krakowskich ulic. Analizując zgromadzony materiał, omów ich genezę i przedstaw propozycję ich typologii.
138. Język prozy fantastyczno - naukowej. Przedstaw problem, analizując celowo dobrane przykłady.
139. Język reklamowy. Omów funkcję perswazyjną przywołując przykłady reklamy prasowe i telewizyjnej.
140. Reklama jako środek manipulacji odbiorcą. Omów 3 wybrane przykłady.

141. Scharakteryzuj język wybranych bohaterów literackich. Uwzględnij cechy ujawniające ich przynależność środowiskową i charakter.
142. Stylizacja jednym ze sposobów kreowania świata. Wskaż rodzaje stylizacji w 3 wybranych utworach literackich.
143. Język w domu, pracy, szkole. Czy to ten sam język? Zanalizuj przykłady ze współczesnej polszczyzny.
144. Rola aluzji literackiej w reklamie. Omów sposoby wykorzystania rozwiązań do literatury w budowie tekstu reklamowego.
145. Zjawisko indywidualizacji języka. Omów język wybranych postaci literackich.
146. Kultura języka współczesnych mediów. Zanalizuj błędy językowe pojawiające się w wypowiedziach telewizyjnych i radiowych.
147. Na wybranych przykładach omów funkcję neologizmów w tekstach poetyckich.
148. Funkcje stylizacji modlitewnych w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
149. Językowe środki kształtowania wypowiedzi w literaturze współczesnej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
150. Rola neologizmów w tworzeniu literackiego obrazu świata. Zanalizuj zagadnienie na wybranych przykładach.
151. Dla czego niektóre wyrazy stają się modne? Zanalizuj przykłady ze współczesnej polszczyzny.
152. Język nauki i techniki w prozie fantastyczno - naukowej. Przedstaw problem, analizując celowo dobrane przykłady.
153. Obecność neologizmów i błędów leksykalnych we współczesnym języku. Omów problem na wybranych przykładach.

Wieliczka 10 kwietnia 2007 roku.

Opracował Zespół nauczycieli języka polskiego w składzie:

*mgr Monika Paklikowska
mgr Beata Janczura-Karcz
mgr Agnieszka Mądrzyńska*